

KLAUWAARTS, De, naam voor een groep van meer vooruitstrevende leden die onder leiding van Frans van Mullem in 1863 De Vlaamsche Broederbond te Brugge verlieten en in 1864 een maatschappij van Brugse werklieden De Klauwaarts stichtten.

Op 5 februari 1865 belegden ze een landdag „ten einde een verzoekschrift tegen de militieloting naar de regeering te zenden”. Dit feit is sprekend voor de democratische gezindheid van De Klauwaarts. Nadat de Vlaamsche Broederbond bij het stadsbestuur een verzoek had ingediend om zonder verwijl monumentale standbeelden voor Breidel en De Coninck op te richten, riep ook de Klauwaartsvereniging een vergadering bijeen in Den Arend. Daar werd een Breidel-commissie samengesteld met als erevoorzitter H. Conscience, als voorzitter Emil Jooris, schepen van de stad Brugge, en als ondervoorzitter A. Goupy, door H. de Zeine „de eerste opwerper van het gedacht” genoemd. Dezelfde publicist noemt De Klauwaarts een „ieverige maatschappij”.

In juli 1868 verzocht de Klauwaartsvereniging de Westvlaamse Provincieraad in de toekomst alle documenten, uitgaande van het provinciaal bestuur, in de twee landstalen te doen publiceren.

In de vrij bewogen geschiedenis van de totstandkoming van het standbeeld van Breidel en De Coninck ontmoet men de naam van de Klauwaarts niet meer. Heel de activiteit in verband daarmee is op de Breidel-commissie overgegaan.

Emiel Moyson, eerste promotor van de Vlaamsche Broederbond, intussen uit Brugge vertrokken, bleef na de afsplitsing van De Klauwaarts corresponderend lid van deze vereniging. Langzamerhand groeide bij de Klauwaarts in Brugge enige belangstelling voor de ideeën van de Socialistische Internationale. Van het Van Gheluwe's-Genootschap weten we dat „een Brugsche arbeidersvereniging”, in 1876 ontstaan, in 1878 de naam van Van Gheluwe's-Genootschap aannam. Het vermoeden dat de arbeidersvereniging van 1876 zoiets als een hergroepering van de arbeidersvereniging De Klauwaarts geweest zou kunnen zijn, lijkt ons niet zo ongegrond.